

חברוני וירון
300 או 120 הרונים?

אחרים בעדויות. היו אלה עדויות שענינן בניסיונות שיחזור שנערך כו אחרי-מעשה. וכאשר כבר היה ברור כי תהיה חקירה של הנסיבות שהובילו לטבח, ועל מה שאירע כאשר הוא התרחש.

אחד מניסיונות השיחזור האלה נערך על-ידי אנשי אמ"ן. היה זה סגן-אלוף משה חברוני, שפנה אל סגן-אלוף גיא, וערך מיסמך שעליו הוא החתים את גיא, ובו שיחזור המאורעות. גיא טען כי המיסמך עבר, שינויים קוסמטיים.

הפרקליט כהן: "השינויים הי קוסמטיים האלה מאוד מעניינים אותי... האם זה נכון שכאשר הם ביקשו ממך לחתום על המיסמך בפעם הראשונה, אתה סירבת?"

גיא: "נכון".

כהן: "ומה שאומר כאן רב-סרן סיני בהצהרה שלו לחוקרים (של אמ"ן), שאתה אמרת: אני דיברתי במשך הלילה עם השר (שרון) ואני הולך לדבר איתו תי-כף, הסיפור הזה (על 300 ההרוגים) הוא מעניין מאוד, השר יש-מח לשמוע את הדבר".

גיא: "זה לא נכון. אתה מתאר לעצמך שאני הייתי אומר דבר כזה וחותם עליו?"

אך מסתבר שניסיונות שיחזור מסוג זה לא היו בילעדיים לאמ"ן. גם אנשי שר-הביטחון ודוא"ל יטו בכך את כוחם. היה זה עד נוסף — רב-סרן יהודה מירז מהלישכה המיטפתית של משרד-הביטחון — שסיפר על ניסיון שיחזור כזה. הוא אמר שראו אדם נוסף, דב רייסגלס, היו ליד חדרה-מצב של משרד-הביטחון כאשר נכנס גיא, ואלוהי-מישנה שמואליק הציג אותו לפני האורחים. גיא סיפר כיצד קיבל את הידיעה על 300 ההרוגים, ואחר-כך שאל אותו מירז אם אמנם הוא, העביר הלאה, או העביר הלאה לדודאי את הידיעה, וגיא השיב: "לא זוכר".

פרקליטו של ראש-אמ"ן, יובל לוי, נראה שמשעשע כאשר קם כדי לחקור את מירז.

לוי: "נכון שכאשר נערכה הי שיחה השתייכת לצוות מיטפתנים

שהכינו את העדויות מצד מר דודאי ומצד השר (שרון)?"

מירז: "בהמשך עסקתי בסיוע מיטפטי".

לוי: "למי?"

מירז: "כשנתבקשנו, אחר-כך, לטובת המישרד".

השופט יצחק כהן: "לטובת שר-הביטחון?"

לוי: "נכון, שהכנת האמר ל-שר-הביטחון?"

מירז: "ממשך בכתפיו, התשובה ברורה למדי".

לוי: "על השיחה הזאת דיווחת למישהו?"

מירז: "השיחה היתה לפני כמה שבועות, היא נשכחה ממני, עד שנערכה פגישה עם אנשים נוספים, ונזכרתי".

לוי: "מי הם האנשים הנוספים?"

דודאי: "לא זוכר".

מירז: "לא זוכר. בחור אחד, היינו בפגישה, מעין ישיבה, ונזכרתי".

לוי: "מי זה היינו?"

מירז: "היה יועץ מיטפטי ל-מערכת-הביטחון, מר וייסגלס, ואני שים באותה ישיבה, ואז עלתה הי שאלה...".

לוי: "הוא (וייסגלס) ביקש מי מך להיזכר?"

מירז: "לא אמרתי שהוא ביקש ממני להיזכר".

דב רייסגלס הוא היום אחד משני פרקליטי של שר-הביטחון, לצידו של עורך-הדף צבי פרידל.

ניסיון שיחזור שכבר הוזכר, הר עלה גם בעדותו של אלוף-מישנה זוסיה ("זויה") קוניאור. הוא אישר כי היתה אי התאמה בין סיפורו של ראובן גיא על הידיעה שמסר לו רב-סרן משה סיני, ובין הידיעה שהיתה בידי דודאי, על 300 ההרוגים, ידיעה שעליה הוא שוחח עם חברוני.

אך בחקירה הצדקת ש-ערך לו יובל לוי, פירב זיו בתוקף לקשור בין שתי הי ידיעות. הוא לא הסכים ל-מסקנה כי ההתאמה, פירושה הוא גם שגיא היה זה ש-מסר את הסיפור לדודאי.

מן הקטעים האלה בחקירת העי דים עלולות שאלות הנוגעות בעיקר לתפקודה של המערכת הצה"לית בעיקבות הטבח.

● האם ניסו חברוני ועוזרו להעליל על סגן-אלוף גיא דברים שלא אמר?

● האם ניסה ראש-אמ"ן לנולל את האחריות לעובדה שלא הגיע דיווח על הטבח על היחידה לבני-טחון לאומי?

● האם ניסו פרקליטי שר-הביטחון ועוזרו להפיל בפח את סגן-אלוף גיא, וטמנו לו מלכודת ידועה על הטבח, אותה ידיעה שמסר לו סיני?

אחד הרגעים הדראמטיים ביותר בדיונים הפתוחים של ועדת-החקירה היה, כאשר ישב ליד שולחן העדים רב-סרן שמנמן וממושקף, בעל פני ילד. היה זה אברהם קובר, קצין בית-הדין לביטחון לאומי, הוא נחקר על-ידי פרקליטו של הרמטכ"ל, סגן-אלוף אילן שיף. קובר היה קצין-תורן בחדרה-מצב שבי יחידה לביטחון לאומי ביום הש-בת בצהריים.

ישום בכתב ידו העיד כי בשעה 12.45 בצהריים קיבל קובר דיווח ממשרד-החוזק ש, דרייפר מתלונן שבמחנות מתבצע טבח על-ידי הי כתאביב".

קובר העביר את הידיעה לעוזרו של שר-הביטחון, אבי דודאי, ולשר עצמו. לפי הרישום ביומן-האירוי עם שבחר-המצב — שהוא למעשה יומן-המילחמה, שכן כל הדיווחים על ההתרחשויות נרשמים בו — אמר שרון לקובר כי הוא כבר שוחח בעניין זה עם הרמטכ"ל.

שיף חקר את קובר בנקודה זאת. הוא ביקש לדעת מדוע מר-פיעה מחיקה ברישום זה, ועליה מודבק רישום חדש. קובר הסביר, כי היה זה הוא עצמו שביצע את המחיקה ואת הרישום החדש, ואז, לפתע, נפל שיף דף

ביום השישי בצהריים או אחרי הצהריים, התקיימה שיחה טלפונית בין עוזר-שר-הביטחון, אבי דודאי, ובין סגן-אלוף ראובן גיא. דודאי היה באותה עת מחוץ ללישכה. הוא ביקש מגיא למצוא את שני המיטמך של שר-הביטחון, אל שר-הביטחון. גיא מצא את המיטמך — או ה" — במשרד המיטמך של שר-הביטחון, ושלח את המיטמך אל שר-הביטחון. גיא מצא את המיטמך — או ה" — במשרד המיטמך של שר-הביטחון, ושלח את המיטמך אל שר-הביטחון. גיא מצא את המיטמך — או ה" — במשרד המיטמך של שר-הביטחון, ושלח את המיטמך אל שר-הביטחון.

גיא קורבן של כולס?

ריים. במהלך הבירור היה נחשף טפח מדרך הטיפול במיטמכים הי יוצאים מלישכת אמ"ן, ואשר יש להם סיווג מסוים. "זויה" סיפר כי יש שני סיבובי דואר, כאשר מגני עים אליו מיטמכים שהטיפול בהם צריך להיות מידי או דחוף, הם מועברים ישירות אל אבי דודאי (בהיעדרו של איש-קשר אחר עם משרד-הביטחון, עודד שמיר, שי היה באותה תקופה בחופשה) או, בהיעדרו, הם מונחים בתאו שבי לישכת שר-הביטחון.

לישכת שר-הביטחון, עובד שמיר, שי היה באותה תקופה בחופשה) או, בהיעדרו, הם מונחים בתאו שבי לישכת שר-הביטחון.

לוי: "אומר לנו (סגן-אלוף) גיא שביום השישי הוא התבקש לשלוח את המיטמכים. הם חוברו כבר בי יום הרביעי, ביום השישי, ה-17 בחודש (ספטמבר) הוא נשלח עלי ידי דודאי לחפש שני מיטמכים. הוא מצא את שני המיטמכים על המגש שלך העביר אותם הלאה באותו יום אחרי-צהריים בכמו-נית, לחוות שר-הביטחון. יתכן שי-הם הגי' ביום אחר?"

קוניאור: "אני יודע ש-ראש-אמ"ן סיפר לשר-הביטחון על המיטמכים, שר-הביטחון שאל את ראש-אמ"ן איפה הם? והוא אמר: אני לא יודע איפה הם."

לוי: "אני יודע ש-ראש-אמ"ן סיפר לשר-הביטחון על המיטמכים, שר-הביטחון שאל את ראש-אמ"ן איפה הם? והוא אמר: אני לא יודע איפה הם."

לוי: "אני יודע ש-ראש-אמ"ן סיפר לשר-הביטחון על המיטמכים, שר-הביטחון שאל את ראש-אמ"ן איפה הם? והוא אמר: אני לא יודע איפה הם."

ביום השישי בצהריים או אחרי הצהריים, התקיימה שיחה טלפונית בין עוזר-שר-הביטחון, אבי דודאי, ובין סגן-אלוף ראובן גיא. דודאי היה באותה עת מחוץ ללישכה. הוא ביקש מגיא למצוא את שני המיטמכים של ראש-אמ"ן, ולשגר אותם בדחיפות אל שר-הביטחון. גיא מצא את המיטמכים — או ה" — עותקים שלהם — במגש המיטמך כים של הממונה עליו, אלוף מיש-נה קוניאור. הוא שיגר אותם בי אמצעות נהג לחותו של שר-הביטחון טחון ביום השישי אחרי-צהריים. בחקירתו של גיא על-ידי פרקי ליטו של דודאי, התעוררו שאלות בקשר למועד המדויק שבו הת בקש גיא למצוא את המיטמכים ו-לשגרם.

לפי עדותו של גיא, דיבר איתו דודאי לראשונה על שני המיטמך כים האלה כבר בשעה 11.30 לפני הצהריים, כאשר דודאי היה בשדה-דב בתל-אביב. שם היתה פגישה שבה נכחו גם שר-הביטחון, הרמטכ"ל וראש-לישכתו, וסגן-אלוף חברוני.

עורך-הדף גבריאל כהן ביקש להוכיח כי השיחה נערכה כמועד מאוחר יותר, ויש רישום על שיחה טלפונית בעניין המיטמכים בשעה 3 אחרי-צהריים, כאשר היה אבי דודאי בלישכת שר-החוזק בירוש-לים, שם התקיימה פגישה עם דריי-פר, שבה היו נוכחים גם ראש-אמ"ן, ראש-המוסד, ושרי הביטחון והחוזק.

שאלת המיטמכים נדונה בפירוט רב בחקירתו של אלוף-מישנה קרניאור על-ידי פרקליטו של ראש-אמ"ן, יובל לוי. הפרקליט ניסה לברר מה עלה בגורלם של שני המיטמכים האלה, שהוצגו כמוצ-גים 25 ו-26 לפני הוועדה. מן הי חקירה המפורטת התברר עד כמה חשובים המיטמכים האלה. לוי ניסה לברר מדוע הגיעו הי מיטמכים האלה אל שר-הביטחון, אריאל שרון, רק יומיים אחרי שהם חוברו, ביום השישי אחרי-צהרי-

נייר ועמ, ניגש אל שודחנו של קובר, וביקש ממנו לח-תום את התיבות ידו על דף הנניר. קובר התם. שיף נפל ממנו את דף הנניר, והגישו לעיונם של חברי הוועדה. הוא שב והניח את יומך המיטמכה לפני קובר, וביקש ממנו להתבונן בקטע אחר של רישומים באותו יומן.

קובר (בתדהמה): "זו אינה חתימתי ואת מה שכתוב פה אינני מזהה!"

עדות קצרה זו מעלה שאלה חמורה ביותר:

● האם זוייף יומן-המילחמה שבחידה לביטחון לאומי?

● אם כן — על-ידי מי?

מה היה במיטמכים?

ט יעוץ-מפתח בביעתי הי פרקליטים של ראש-אמ"ן גר-זע לשני מיטמכים מיטתוריים ש-חוברו על-ידי אגף המודיעין של צה"ל כבר ביום הרביעי, ה-15 בי-ספטמבר 1982. אחד המיטמכים יצא את לישכת ראש-אמ"ן ביום הרביעי על בבוקר. מיסמך אחר יצא את לישכתו ביום הרביעי אחרי-צהריים. תוכנם המדויק של המיטמך כים האלה אינו ידוע. סיווגם היה סודי.

מעדותו של אלוף-מישנה קוניאור התברר, כי אחד המיטמכים האלה, או שני-הם, חוברו בעיקבות אירוע מסוים שהיה אחרי ההת-נקשות בחייו של מנחם ה-פלאנגות, בשיר גמיויל. הי אירוע היה כבר ביום השישי שי בלילה, כאשר נודע ש-בשיר נהרג. לפי דברי פרקי-ליטו של שר-הביטחון, דב וייסגלס, מדובר במיטמכים על "איזה שהן משמעויות אחריות מותו של בשיר גמיויל".